

RESPIRATORNI DISTRES SINDROM

Tatjana Jakišić

DEFINICIJA

Respiratorni distres sindrom (RDS) je akutno primarno oboljenje pluća novorođenčeta nastalo kao posledica nedostatka surfaktanta.

ETIOLOGIJA

Primarni nedostatak surfaktanta kao posledica nezrelosti enzimskih sistema koji učestvuju u njegovoj sintezi.

Predisponirajući faktori:

- Prematuritet;
- Asfiksija;
- Hipotermija;
- Dete majke obolele od diabetes mellitusa;
- Muški pol;
- SC u zavisnosti od gestacijske starosti;
- Malnutricija majke;
- Familijarna predispozicija.

Prevenirajući faktori:

- Intrauterusni zastoj rasta;
- PROM.

PATOFIZIOLOGIJA

Nedostatak surfaktanta dovodi do:

- Smanjenja disajnog volumena (smanjenje FRC);
- Smanjenja plućne komplijanse;
- Poremećaja ventilaciono-perfuzionog odnosa;
- Povećanja plućne vaskularne rezistencije;
- Povećanja disajnog rada;
- Posledice ovih poremećaja su hipoksemija, hiperkapnija, respiratorna, zatim mešovita acidoza.

INCIDENCIJA

- 2% svih novorođenčadi;
- 20% kod prevremeno rođene dece u zavisnosti od gestacijske starosti i TM.

KLINIČKA SLIKA

- Cijanoza;
- Tahipneja (>60/min);
- Znaci otežanog disanja - Silverman skor:
  - Torako-abdominalno balansiranje;
  - Uvlačenje interkostalnih predela;
  - Uvlačenje sternuma;
  - Lepršanje nozdrva;
  - Ekspiratorno ječanje.

Silverman skor preko 2 uz tahipneju i cijanozu ukazuje na RDS.

- Apneja.

* Svi znaci RDS moraju biti prisutni u prvih 4-6 sati života.

DIJAGNOZA

- Anamnestički podaci o toku trudnoće i porođaja;
- Klinička slika;
- Klinički pregled novorođenčeta;
- Auskultatorni nalaz na plućima: nije specifičan; disajni šum je poostren sa obiljem kasno inspirijumskih pukota;
- Rtg pluća i srca po Bomsellu:
  - I stepen - difuzna sitno zrnasta zasenčenja;
  - II stepen - uz difuzno sitno zrnasta zasenčenja prisutna su mrljasta i trakasta zasenčenja u centralnim delovima pluća;
  - III stepen - sitno zrnasta i mrljasta zasenčenja vidljiva nad celim plućima uz gubitak jasne granice srca;
  - IV stepen - zamagljeno plućno tkivo uz vidljiv bronhogram preko srčane senke;
  - V stepen - pluća su kompletno zamagljena, bela, "wet lung", sa izraženim bronhogramom i van srčane senke;
- Gasne analize: hipoksemija ($\text{PaO}_2 < 6,6$ kPa), hiperkapnija ($\text{pCO}_2 > 5,5$ kPa), respiratorna pa mešovita acidoza;

DIFERENCIJALNA DIJAGNOZA

1. Druge bolesti pluća novorođenčeta:

- Stečene:
  - Sindrom aspiracije mekonijuma (MAS);
  - Aspiracija plodove vode;
  - Asfiktična bolest pluća;
  - Pneumonija;
  - Tranzitorna tapihneja;
  - Pneumotoraks i pneumomedijastinum;
  - Masivna plućna hemoragija;
  - Perzistentna plućna hipertenzija;
  - Minimalna plućna bolest.

- Kongenitalne:
  - Hipoplazija pluća;
  - Dijafragmalna hernija;
  - Druge kongenitalne bolesti pluća.
- 2. Urođene srčane mane;
- 3. Urođene bolesti metabolizma;
- 4. Nasledne bolesti neuromišićnog sistema.

TERAPIJA

Cilj terapije RDS-a je:

- Da se novorođenče održi u dobrom kliničkom stanju do početka sinteze sopstvenog surfaktanta u periodu 36-48 sati života.

Inicijalni tretman podrazumeva adekvatnu reanimaciju i transport u OIN:

- Po prijemu novorođenčeta u OIN potrebno je:
  - Obezbediti monitoring vitalnih funkcija;
  - Plasirati arterijski umbilikalni kateter za laboratorijski monitoring (gasne analize);
  - Pratiti vitalne funkcije na 2-3 sata (telesnu temperaturu, puls, respiracije, arterijsku tenziju);
  - Pratiti koncentraciju kiseonika u udahnutom vazduhu
  - Plasirati nazogastričnu sondu;
  - Pratiti diurezu i eliminaciju mekonijuma;
  - Kontrolisati krvnu sliku, jonogram, glikemiju, albumine, ureu, kreatinin jedan put dnevno, po potrebi češće;
  - Skrining na bakterijske infekcije;
  - Pridržavati se principa "minimum intervencija".

Terapija

- Opšte mere:
  - Održavanje adekvatne temperature i vlažnosti sredine;
  - Adekvatan intravenski unos;
  - Korekcija anemije;
  - Korekcija elektrolitnih, acidobaznih poremećaja i hipoalbuminemije;
  - Održavanje adekvatnog srednjeg arterijskog pritiska.
- Oksigenoterapija:
  - Održavanje vrednosti PaO₂ u intervalu 6,0 - 10,0 kPa.
- Primena surfaktanta;
- Mehanička ventilacija;
- Drugi lekovi:
  - Kardiotonici;
  - Diuretici;
  - Dopamin, Dobutamin;
  - Indometacin;
  - Respiratorni stimulansi;
  - Ambroksol;
  - Sedativi;
  - Antibiotici.

KOMPLIKACIJE

Rane:

- Plućne:
  - Pneumotoraks;
  - Pneumointersticijski emfizem;
  - Plućna hipertenzija.
- Kardiovaskularne:
  - DAP.

- CNS:
  - Intraventrikularna hemoragija;
  - Periventrikularna leukomalacija.
- Gastrointestinalne:
  - Nekrotični enterokolitis.
- Urogenitalne:
  - Akutna bubrežna insuficijencija.
- Infekcije;
- Komplikacije lečenja u OIN.

Kasne

- Bronhopulmonalna displazija (BDP).

PREVENCIJA

- Prevenција prematuriteta;
- Antenatalna primena steroida i prenatalna primena surfaktanta;
- Prevenција asfiksije;
- Adekvatna primarna reanimacija i transport u OIN.

LITERATURA

1. Greenough A. Respiratory Distress Syndrome. In: Rennie JM, Robertson NRC, editors. Neonatal Respiratory Disorders. 1st ed. London: Arnold; 1996. p. 238-280.
2. Levene MI, Tudehope DI, Thearle MJ, editors. Essential of neonatal medicine. London: Blackwell Science; 2000.
3. Ramadani R. Respiratorni Distres sindrom novorođenčeta. Acta Medica Pediatrica Pedijatrijska pulmologija 1998; 2:23-63.
4. Rennie JM, Robertson NRC, editors. A manual of neonatal intensive care. London: Arnold; 2002 .